

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie statutu i finansowania europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych

COM(2012) 499 final – 2012/0237 (COD)

(2013/C 133/16)

Sprawozdawca: **Henri MALOSSE**

Współsprawozdawcy: **Georgios DASSIS, Luca JAHIER**

Rada w dniu 10 października 2012 r. oraz Parlament Europejski, w dniu 22 października 2012 r., działając na podstawie art. 304 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiły zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie statutu i finansowania europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych

COM(2012) 499 final – 2012/0237 (COD).

Zgodnie z art. 19 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Komitet postanowił ustanowić w dniu 15 listopada 2012 r. podkomitet w celu prowadzenia prac w tej sprawie.

Podkomitet ds. finansowania europejskich partii politycznych powołany w celu prowadzenia prac Komitetu w tej sprawie przyjął swój projekt opinii w dniu 30 stycznia 2013 r. (sprawozdawca: Henri MALOSSE, współsprawozdawcy: Georgios DASSIS i Luca JAHIER).

Na 487. sesji plenarnej w dniach 13–14 lutego 2013 r. (posiedzenie z 13 lutego) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 155 do 1 – 6 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. EKES podkreśla, w ślad za Komisją i Parlamentem Europejskim, że w celu zapewnienia lepszego funkcjonowania UE należy ustanowić na tym szczeblu lepiej rozpoznawalne i uznawane, a także bardziej reprezentatywne i bliższe obywatelom partie i fundacje polityczne.

2. EKES popiera utworzenie jednolitego statutu prawnego dla europejskich partii i fundacji politycznych oraz przegląd kontroli ich funkcjonowania w celu poprawy warunków ich wewnętrznego działania na zasadach demokracji, a także z punktu widzenia skuteczności, widoczności, przejrzystości i pod względem rachunkowości.

3. Jednocześnie EKES kładzie szczególny nacisk na to, aby partie i fundacje korzystające z tego statutu przestrzegały celów integracji europejskiej oraz istotnych wartości, które stanowią jej podwaliny i które zostały uznane w traktatach europejskich i w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

3.1 Odnosząc się do celów integracji europejskiej, EKES uznaje, że przystąpienie do tego statutu powinno oznaczać akceptację wzmocnienia pokoju, współpracy między państwami i narodami, promocji postępu gospodarczego i społecznego oraz poprawy dobrobytu obywateli, a także demokratycznego przestrzegania wolności wypowiedzi i dyskusji.

3.2 Odnosząc się do zgodności z zasadniczymi wartościami gwarantowanymi na szczeblu europejskim, EKES podkreśla konieczność przestrzegania wartości określonych w traktatach europejskich, w szczególności w preambule do Traktatu o Unii Europejskiej i w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, której artykuł 21 zawiera zakaz dyskryminacji z jakichkolwiek

względów. Zasada równości kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, zawarta w art. 22 Karty, powinna też znaleźć odzwierciedlenie we wszystkich organach zarządzających europejskich partii i fundacji politycznych.

3.3 EKES zaleca, aby poszanowanie podstawowych zasad wspomnianych powyżej zostało potwierdzone w deklaracji partii i fundacji politycznych, które pragną dysponować europejskim statutem. Parlament Europejski, a zwłaszcza jego Komisja Spraw Konstytucyjnych powinny stać na straży zasad i praw podstawowych zapisanych w traktatach UE, a w razie potrzeby – informować o przypadkach ich łamania.

3.4 EKES przypomina też o roli, którą powinien pełnić Trybunał Sprawiedliwości UE na rzecz kontroli poszanowania tych zasad, m.in. umożliwiając składanie skarg poprzez procedurę zabezpieczającą.

4. EKES podkreśla także konieczność poparcia dla tworzenia – niezależnie od już istniejących europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych – nowych partii i nowych fundacji na tym szczeblu, o ile spełniają wymagane kryteria dotyczące funkcjonowania, poszanowania wartości i reprezentatywności.

4.1 Jeśli chodzi o dodatkowy warunek konieczny do uzyskania finansowania – kryterium, zgodnie z którym do uzyskania takiego finansowania wystarczyłaby obecność co najmniej jednego posła w Parlamencie Europejskim – zdaniem EKES-u nie jest on trafny, zwłaszcza że warunki przeprowadzania wyborów, a więc warunki odniesienia w nich powodzenia, znacząco różnią się w różnych państwach członkowskich.

4.2 EKES proponuje, aby utrzymać odniesienie do kryterium reprezentatywności, to bowiem w mniejszym stopniu powoduje ryzyko arbitralnej dyskryminacji. W związku z tym, czerpiąc z kryteriów ustalonych przez europejskie inicjatywy obywatelskie, EKES zachęca do zachowania warunku otrzymania w ostatnich wyborach europejskich minimum miliona głosów pochodzących z co najmniej 7 różnych państw.

4.3 Finansowanie, budżet i darowizny europejskich partii i europejskich fundacji powinny być przejrzyste i upublicznione. Obywatele mają prawo i obowiązek być informowani na temat sposobów finansowania europejskich partii i fundacji oraz ponoszonych przez nie wydatków. W przypadkach kar i/lub wstrzymania finansowania informacje o tym powinny być publikowane w prasie.

5. EKES przypomina też głośno – przy okazji przeprowadzania analizy niniejszego wniosku dotyczącego rozporządzenia – ciągle istniejącą, a nawet pogłębiającą się nierówność w traktowaniu, z jednej strony, partii i fundacji o charakterze politycznym, a z drugiej strony – stowarzyszeń i fundacji na szczeblu europejskim o celach z zakresu interesu ogólnego (tj. gospodarczych, związkowych, społecznych, humanitarnych, kulturalnych, z zakresu ochrony środowiska, sportowych itd.).

5.1 W Traktacie o Unii Europejskiej (traktat lizboński) art. 11 poświęcono urzeczywistnieniu demokracji uczestniczącej, a więc znaczeniu stowarzyszeń i fundacji, dzięki którym toczy się debata w przestrzeni publicznej UE. EKES podkreśla, że ta sieć stowarzyszeń europejskich odgrywa coraz istotniejszą rolę, czasem nawet dominującą w dobie ogólnodostępnego internetu. Te stowarzyszenia w chwili obecnej stanowią nowe nośniki demokracji uczestniczącej i odgrywają żywotną i rosnącą rolę w informowaniu, w debacie publicznej i w formowaniu europejskiej opinii publicznej. W ten sposób wzbogacają i korzystnie uzupełniają struktury polityczne demokracji przedstawicielskiej. Ich wartość dodana na poziomie europejskim jest oczywista, gdyż wielopoziomowe odgałęzienia tej demokracji uczestniczącej przekraczają w naturalny sposób granice państw.

5.2 Uwzględniając pogłębiający się wraz z kryzysem rozdźwięk między obywatelami a przedstawicielami władz

i europejskimi decydentami politycznymi, EKES ostrzega Komisję przed niekorzystnymi i hamującymi konsekwencjami niedostosowanego podejścia. Stanie się tak w przypadku skupienia się jedynie na specjalnych uprawnieniach i autonomii europejskich stowarzyszeń politycznych bez uwzględnienia w porównywalny sposób innego rodzaju stowarzyszeń europejskich. EKES przypomina szczególnie, że *Europa polityczna*, pozostaje nierozdzielnie związana z *Europą obywateli i społeczeństwa obywatelskiego*, a ich podstawą są stowarzyszenia i organizacje na tym poziomie wyposażone w dostosowane, skuteczne i ujednolicone narzędzia prawne.

5.3 EKES ponownie przypomina o decyzji podjętej wiele lat temu przez Komisję, dotyczącej wycofania się z projektu europejskiego statutu stowarzyszeń z powodu rzekomych trudności w uzyskaniu zgody politycznej w Radzie. Takie wytłumaczenie odnośnie tej kwestii wydaje się EKES-owi nie do zaakceptowania, zarówno samo w sobie, jak i praktycznie niemożliwe do zweryfikowania w chwili obecnej.

5.4 EKES zwraca też ponownie uwagę na trwałe przeszkody w tworzeniu spółek wyposażonych w statut europejski, zarówno z powodu nieatrakcyjności istniejącego statutu, który spotkało niepowodzenie, jak i z powodu opóźnień czy też trwających blokad w tworzeniu uproszczonego statutu otwartego na bardziej znaczącą liczbę przedsiębiorstw o różnej wielkości.

6. Ponadto EKES przypomina o swoim poparciu dla statutu fundacji europejskiej, które Komitet wyraził w opinii z dnia 18 września 2012 r. ⁽¹⁾, i nalega na konieczność unikania wszelkiej dyskryminacji w stosunku do europejskich fundacji politycznych.

7. Potwierdzając swoją zgodę dotyczącą jednolitego statutu prawnego dla europejskich partii i fundacji politycznych, EKES – uwzględniając swoje różne uwagi i zgodnie z zasadą niedyskryminacji gwarantowaną przez UE – wnosi, by Komisja w najbliższym czasie przedstawiła podobne rozporządzenie europejskie w sprawie statutu i finansowania europejskich stowarzyszeń o charakterze innym niż polityczny oraz by przyspieszyła prace nad przyjęciem rozporządzenia w sprawie statutu europejskiej fundacji.

Bruksela, 13 lutego 2013 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ Dz.U. C 351 z 15.11.2012, s. 57.